Pracovní list

Ze života obojživelníků

A Proč se obojživelníkům říká obojživelníci?

Nejjednodušeji se to dá vysvětlit následujícími řádky: obojživelníkům říkáme obojživelníci proto, že ve vodě se vyvíjí jejich larvy - ke své existenci tedy potřebují, alespoň v určité fázi svého života, vodu. Dospělci jsou přizpůsobeni jak životu na souši, tak i ve vodě. Obývají tedy oba živly (vodu i souš).

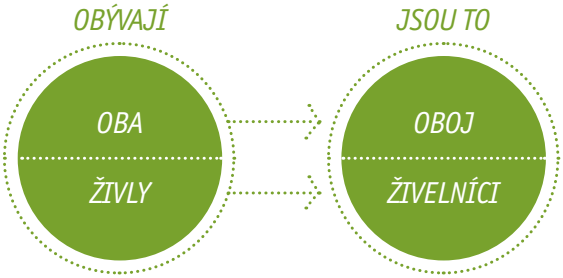

B Narostou žabím pulcům nejdříve přední, nebo zadní nohy?

Protože jsme v předchozím bodě „naťukli“ otázku vývoje obojživelníků, máme zde připravený úkol na toto téma. Jak jsme již zmínili, obojživelníci Českosaského Švýcarska potřebují pro svůj vývoj vodu, neboť právě ve vodě se vyvíjí jejich larvy. Seřaď správně vývoj jednoho z našich nejběžnějších obojživelníků: ropuchy obecné.

Tvým úkolem je seřadit pomocí čísel jedna až sedm, která napíšeš do menších koleček, jednotlivá vývojová stadia ropuchy obecné od nejmladšího k nejstaršímu (od vajíčka k dospělci). Až budeš mít čísla zapsána, vybarvi kolečka s čísly modrou nebo hnědou pastelkou podle toho, v jakém prostředí (živlu) se s daným vývojovým stadiem můžeš setkat (modrá je voda, hnědá je souš).

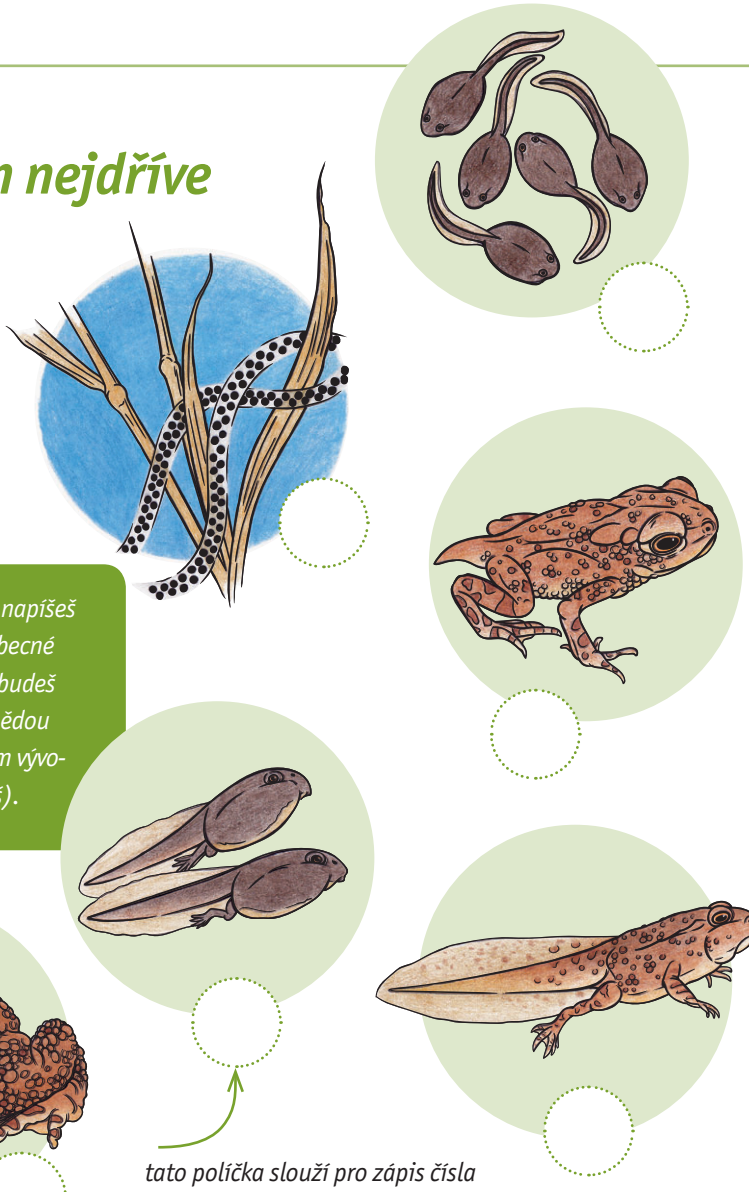

tato políčka slouží pro zápis čísla a pro vybarvení pastelkou podle úkolu ze zeleného rámečku

Pracovní list **Ze života obojživelníků**

C Přežijí jarní putování za rozmnožováním?

Každé jaro putují obojživelníci ze svých zimovišť za rozmnožováním k vodním plochám. Někteří z nich překonávají i několik kilometrů dlouhou pouť, na níž je čeká nejedno nebezpečí. Na tuto cestu se ve tvém pracovním listu vydává i jeden z běžných druhů našich obojživelníků: skokan hnědý. Jsme napnutí, jestli náš skokan dokáže, s tvou pomocí, nalézt správnou cestu.

Najdi skokanovi hnědému bezpečnou cestu k vodní ploše. Dej ale pozor! Některé cesty jsou pro obojživelníka velmi nebezpečné!

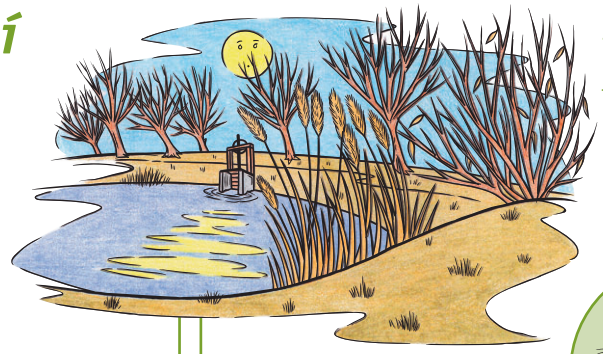

... hurá, prošel jsi všemi nebezpečenstvími a dostal se živ a zdráv do své rodné tůně

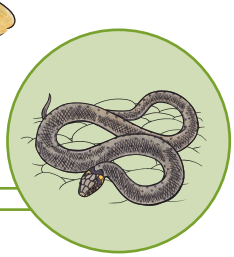

... ale ne, zblajzla tě užovka, zkus jinou cestu

... to je ale nezbeda, místo na sběrný dvůr „uklidil“ někdo chemikálie do potoka a tebe tím usmrtil, zkus to jinudy

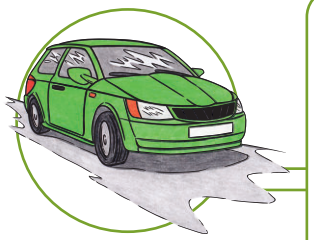

... kličkoval jsi, jak se dalo, ale nakonec tě auto přejelo, zvol jinou cestu

... touha po nízce střiženém trávníku a ostré nože sekačky tě stály život, cesta přes tuto zahradu je velmi nebezpečná, chce to jít jinudy

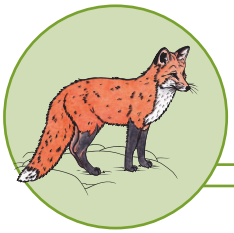

... ouha, hladový lišák si na tobě pochutnal, tudy cesta nevede

... to je ale smůly, schovával ses v hromadě klestí, kterou někdo spálil, když jsi byl uvnitř, hledej bezpečnější cestu

www.ceskesvycarsko.cz • www.npcs.cz

D Sním tě, nebo ne?

Obojživelníci v Českosaském Švýcarsku se živí především bezobratlými živočichy a hmyzem. Někteří větší obojživelníci ale dokážou výjimečně pozřít i drobné obratlovce, které se jim podaří ulovit. Většina obojživelníků loví ze zálohy. Vyčkává, a když se kořist přiblíží na dostatečnou vzdálenost, vymrští rychle svůj lepkavý jazyk, kterým kořist zachytí a vtáhne do tlamy.

Tvým úkolem je zakroužkovat obrázky zvířat a rostlin, kterými se čeští obojživelníci živí, a škrtnout ty, které naši obojživelníci nežerou.

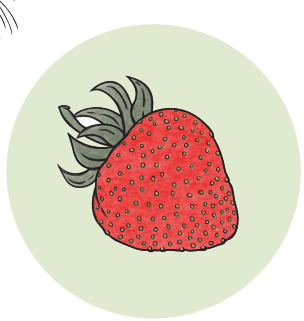

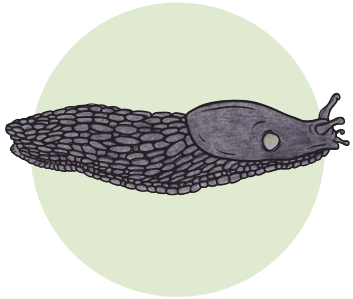

E Neuvěřitelné vlastnosti obojživelníků …

Obojživelníci jsou opředeni mnoha mýty a pověrami. Mnoho babiček si ze svého dětství ještě dnes pamatuje, že dotknout se ropuchy bude znamenat velké nepříjemnosti. Dnes jsou však obojživelníci již dobře prozkoumanou skupinou živočichů a mnoho pověr a mýtů, které se o nich tradují, se nám podařilo vysvětlit a vyvrátit.

Tvým úkolem je škrtnout všechna chybná tvrzení a zakroužkovat ta, která jsou správná.

Když sáhnu na ropuchu holou rukou, naskáčou mi bradavice.

Když políbím ropuchu, stane se z ní krásná princezna.

Ropucha obecná při ohrožení polyká vzduch a nafukuje se, aby vypadala větší, než ve skutečnosti je.

Někteří obojživelníci se proti svým predátorům brání vylučováním jedu.

Mloci jsou ohňovými tvory. Ohněm se živí a čistí si jím svou kůži. Člověk, který se potře mločí krví, stane se ohněm nezranitelným. Vhodíte-li mloka do ohně, všechen pohltí (sní) a oheň tak uhasíte.

Spadne-li žába do studny, vodu v ní otráví a všichni, kteří se ze studny napijí, zemřou.

Řešení úkolů a správné odpovědi najdeš na www.npcs.cz/pracovnilisty.

F Překrásná kukadla

Věděli jste, že různé druhy obojživelníků mají různá zbarvení očí i tvary duhovek? Jeden má oko zlaté s vodorovnou duhovkou, druhý zase se svislou, třetí má oko tak tmavé, že duhovka téměř není vidět, a čtvrtý má dokonce duhovku ve tvaru srdce.

Tvým úkolem je propojit čarou správný obrázek oka se jménem obojživelníka.

blatnice skvrnitá

mlok skvrnitý

ropucha obecná

kuňka žlutobřichá

G I ty můžeš přidat ruku k dílu a pomoci obojživelníkům

Jedním z vlivů, který ohrožuje obojživelníky, je úbytek jejich přirozeného prostředí. Tůňky, v nichž se dříve rozmnožovali, zarůstají dřevinami a zanáší se blátem. Ubývá míst, kde by mohli nerušeně zimovat. A pomoc není přitom nijak složitá. Pomoz obojživelníkům některým z uvedených nápadů:

1. ***Najdi ve svém okolí tůňku, ve které je voda, a vyčisti ji.*** *Někdy postačí vytahat z vody nepořádek, jindy je dobré pomocí lopaty vyhrabat z vody i bláto, jímž se tůňky zanášejí. Bláto vynes mimo tůň.*

2. ***Vytvoř si na své zahradě tůňku pro obojživelníky.*** *Obojživelníci mají většinou rádi tůňky, kterými neprotéká voda. Takovou tůňku si můžeš jednoduše a bez velkých nákladů vyrobit i na své zahradě. V málo používané části zahrady vykopej cca 40 cm hlubokou díru s postupně se svažujícími okraji – šířku nechej takovou, jak velkou chceš mít tůňku. Do vyhloubené díry vlož nepropustnou fólii (ideálně jezírkovou). Díru zaplň vodou a osázej vodními rostlinami. Do tůňky ale nedávej ryby. S těmi se obojživelníci nekamarádí!*

3. ***Vytvoř na své zahradě místo pro zimování obojživelníků.*** *Zimoviště vytvoříš tak, že někde v málo užívaném koutě zahrady budeš shromažďovat větší i menší klacky, drny, trávu a další přírodní materiál, z kterého vytvoříš hromadu. Do této hromady se jistě brzy nastěhuje nějaký nájemník. S trochou štěstí to může být žába nebo čolek.*

Vydala obecně prospěšná společnost České Švýcarsko ve spolupráci se Správou NP České Švýcarsko. Tento materiál je výstupem projektu: „Návrat divočiny do Českého Švýcarska“, který byl podpořen SFŽP ČR a MŽP, a projektu Žáby, čápi, lososi aneb Život u vody i ve vodě, který byl podpořen Ústeckým krajem. Materiál nemusí vyjadřovat stanovisko SFŽP ČR a MŽP.

Námět a text: *Jarmila a Jakub Judovi.* ***Ilustrace:*** *Petr Nesvadba a Jan Šmucar.* ***Grafické zpracování:*** *TR-DESIGN.* ***www.ceskesvycarsko.cz, www.npcs.cz***

OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST ČESKÉ ŠVÝCARSKO

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST LABSKÉ PÍSKOVCE

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí

Podpořil Ústecký kraj